

Varroabestrijding in de winter: nood of deugd?

Tjeerd Blacquièr

Op zaterdag 13 december was er een goed bezochte demonstratiedag bij PPO-Bijen in Hilvarenbeek. Ongeveer 80 imkers uit het hele land woonden het ochtend- of middagprogramma bij: een lezing over de toepassing van oxaalzuur en melkzuur, en praktijkdemonstraties over druppelen, sproeien en verdampen van zuren. En dat alles onder een gestaag vallende regen, bij ongeveer 10 °C. Nederlandse imkers zijn geen watjes!

Een winterbehandeling is een noodmaatregel en wordt toegepast als de reguliere methoden zoals darrenraat verwijderen, en mierenzuur en/of thymovar in de nazomer, niet voldoende hebben gewerkt. Als er eind oktober meer dan één mijt per dag op de varroalade valt dan heeft de reguliere bestrijding niet goed gewerkt. Eén mijt per dag betekent ongeveer 400 mijten in het volk, en volgens Zwitserse adviezen zou je er naar moeten streven in de winter nog maximaal 50 mijten in je volken te hebben (ongeveer een mijt vallend per week!). Als je dat hebt in de winter (december of januari) hoef je het volgende jaar tot het eind van de zomer eigenlijk niet meer in te grijpen. Wij hebben dit zelf niet uitgezocht, maar in Nederland zal wel ongeveer hetzelfde gelden.

De drie methoden van toedienen van oxaalzuur hebben alle hun eigen voor- en nadelen. In de lezing werd hierop ingegaan, evenals op de veiligheidsaspecten. Bij alle drie moet het volk zonder gesloten broed zijn, anders is het niet effectief. Voor melkzuur geldt hetzelfde als voor oxaalzuur sproeien, alleen moet het twee keer, en veroorzaakt daardoor soms schade aan de bijen.

Hoe verging het de 'demonstratievolken'?

U heeft ons zelf geholpen de bestrijding uit te voeren (door dik ingepakt en ons met paraplu's ons uit de

wind te houden), dus u bent vast benieuwd of en hoe het heeft gewerkt. Per groep (behandeling) zijn zes tot acht volken behandeld. De mijtval voor de behandeling varieerde van minder dan 0,3 per dag (=1 per 3 dagen) tot 14 per dag. Het aantal mijten dat op 22 december (na 10 dagen) gevallen was varieerde van 10 tot 600. Het aantal was gemiddeld: Sproeien: 225 ± 58 (standaardfout); Druppelen: 243 ± 77; Verdampen: 239 ± 79.

Kortom, de wijze van behandelen maakte geen enkel verschil. Wat ook geen verschil maakte is dat bij geen enkel volk ook maar enige schade is waargenomen: geen dode bijen, geen uitvliegende bijen enz.

Oxaalzuur: noodmaatregel of meer?

Er vielen nog bijna 250 mijten uit volken die volgens de regelen der kunst met mierenzuur waren behandeld in augustus. Volgens de Zwitserse normen is dat nog vijf keer te veel! Dit zou er voor kunnen pleiten om toch al eerder dan bij een mijtval van 1 mijt per dag een winterbehandeling te doen. Een grens van 1 per week komt dan meer in de buurt.

Slotopmerking

Bijenvolken openmaken in de winter, dat doe je niet! Ik hoop dat u allemaal heeft kunnen zien dat het zo vreselijk niet is. Op 13 december was het 10°C, maar ook bij 4 of 5°C gaat het uitstekend. Voor de druppelbehandeling is dat zelfs nog beter, want dan zitten de bijen wat dichter op elkaar in het volk.

Methode	Voordeel	Nadeel
Sproeien	Effectief Je ziet of er nog broed is	Volk moet open Ramen er uit Vrij veel werk
Druppelen	Effectief Gemakkelijk en snel Minste risico inademen Oxaalzuur	Volk moet open Aparte controle op gesloten broed nodig Soms schade aan bijen
Verdampen	Effectief Volk hoeft niet open	Aparte controle op gesloten broed nodig

Tabel met de voor- en nadelen van de drie methoden van toedienen van oxaalzuur